

UWAGA! WAŻNY MOTYWI!

Motyw *theatrum mundi* (świat jest teatrem) – życie jest teatrem, a ludzie pełnią rolę aktorów, grających wyznaczone im z góry role. Pojawia się w takich dziełach literackich, jak *Lalka* Bolesława Prusa, *Hamlet* Williama Szekspira, *Kordian* Juliusza Słowackiego, *Wesele* Stanisława Wyspiańskiego.

PODSUMUJMY!

Temat	Gatunek	Budowa	Wybrane środki stylistyczne
Błahość ludzkiego życia, przemijanie, marność ludzkiego życia, motyw <i>theatrum mundi</i> .	Fraszka refleksyjno-filozoficzna.	Utwór liczy 8 wersów, każdy ma 13 sylab. Rymy żeńskie, dokładne, parzyste (aabb).	Epitety – <i>polna trawa, naszym porządkom</i> . Porównanie – <i>Wszystko to minie jako polna trawa</i> . Życie jest nie trwałe, przemija. Wyliczenie – podkreśla wagę słów : <i>Fraszki to wszystko, cokolwiek myślemy, / Fraszki to wszystko, cokolwiek czyniemy</i> . Puenta – porównanie ludzi do lalek (<i>wetkną nas w miazgę jako czynią lątkom</i>).

MOTYWY do wypracowania!

- miłość
- natura
- dom
- rodzina
- młodość
- zdrowie
- wieś
- Arkadia
- ludzkie słabości
- harmonia

Pewniaki na teście! Jan Kochanowski. „Fraszki”

Zadanie 1

Uzupełnij poniższe zdanie, wybierając właściwe odpowiedzi spośród A/B oraz C/D.

Wyrazy *zawždy, szlachci, snadnie, łacnie* to A/B. Autor fraszek używa ich, gdyż C/D.

- A. archaizm
- B. dialektyzm
- C. chciał pokazać język danej grupy społecznej
- D. formy te były jemu współczesne, tak się wówczas mówiło

Zadanie 2

Jakie wartości najwyżej ceni podmiot liryczny fraszki *Na dom w Czarnolesie* Jana Kochanowskiego? Dwie odpowiedzi są poprawne.

- A. materialne
- B. uniwersalne
- C. niematerialne
- D. duchowe

Zadanie 3

W których z podanych niżej fragmentów fraszek Jana Kochanowskiego można wskazać podmiot liryczny?

- A. *Zacność, uroda, moc, pieniądze, sława,
Wszystko to minie jako polna trawa.*
- B. *Tu zawždy chłodne wiatry z pola zawiewają,
Tu słowicy, tu szpacy wdzięcznie narzekają.*
- C. *Gościu, siądź pod mym liściem, a odpoczni sobie!
Nie dojdzie cię tu słońce, przyrzekam ja tobie.*

- D. *Inszy niechaj pałace marmurowe mają
I szczerym złotogłowem ściany obijają.*
- E. *Panie, to moja praca, a zdarzenie Twoje;
Racysz bogosławieństwo dać do końca swoje.*
- F. *Anakreon, zdrajca stary,
Nie masz w swym łotrostwie miary.*
- G. *Na palcu masz dyjament, w sercu twardy krzemień,
Pierścień mi, Hanno, dajesz, już i serce przemień.*

Zadanie 4

Przypomnij sobie definicje wiersza rytmicznego i nierytmicznego. Dokończ zdanie, wybierając właściwą odpowiedź:

Na *lipę* to utwór:

stać się to utwor:			
A. rytmiczny,	ponieważ	1.	wszystkie wersy mają tyle samo sylab i zawierają rymy sąsiadujące.
B. nierytmiczny,		2.	nie wszystkie wersy mają tyle samo sylab.
		3.	wszystkie wersy mają tyle samo sylab i nie zawierają rymów.

Zadanie 5

Zastanów się, który frazeologizm związany z sercem mógłby stać się podsumowaniem zachowania kobiety z *fraszki* Jana Kochanowskiego *Do Hanny*.

- A. Co z oczu, to z serca.
- B. Mieć serce z kamienia.
- C. Coś rozdarło komuś serce.
- D. Ciężko na sercu.

Zadanie 6

Uzupełnij tabelkę dotyczącą tytułów *fraszek*. Określ schemat budowy (strukturę) każdego z nich – nazwij części mowy, z których się składają, oraz nazwij ich funkcje.

	Struktura tytułu	Funkcja
<i>Na dom w Czarnolesie</i>		
<i>O doktorze Hiszpanie</i>		
<i>Do Hanny</i>		

Zadanie 7

Określ, które zdania dotyczące *fraszek* są prawdziwe, a które fałszywe. Postaw X w odpowiedniej kolumnie.

		Prawda	Fałsz
1.	Jest to gatunek epicki.		
2.	Fraszka zaliczana jest do liryki.		
3.	Fraszka to utwór niewielkich rozmiarów, który często kończy się puentą.		
4.	Na pierwszy plan wysuwa się wyraźny pomysł.		
5.	Charakter utworu jest zawsze poważny i refleksyjny.		
6.	Jan Kochanowski uważany jest za twórcę tego gatunku poetyckiego.		
7.	W utworze osobą wypowiadającą się jest podmiot liryczny.		

Zadanie 8

W którym utworze mamy do czynienia z motywem *gniazda ojczystego*? Podaj tytuł oraz imię i nazwisko autora.

.....

Zadanie 9

W kilku zdaniach opisz, jaką sytuację ukazał Kochanowski we fraszce *O doktorze Hiszpanie*.

.....

Zadanie 10

We fraszce *O doktorze Hiszpanie* odnajdujemy przykład komizmu sytuacji. Przedstaw, na czym on polega.

.....

Zadanie 11

Na podstawie fraszki *O doktorze Hiszpanie* zaznacz, kim jest doktor Hiszpan.

- A. ziemianinem
- B. lekarzem
- C. prawnikiem
- D. obcokrajowcem

Zadanie 12

Zaznacz cechy gatunkowe wspólne dla fraszki i dramatu.

- A. rymy
- B. dialog
- C. morał
- D. wiersz

Zadanie 13

Przypomnij sobie, z jakim poetą związany był Czarnolas. Stwórz notatkę, w której zawrzesz informacje, jak nazywał się ten poeta i jaką rolę odegrało to miejsce w jego twórczości. Podczas pisania pamiętaj o zachowaniu zasad poprawności językowej.

.....

Odpowiedzi szukaj
na końcu książki!